

Latvijas Republika
VENTSPILS PILSĒTAS DOME

LĒMUMS

Ventspilī

2013. gada 10.aprīlī

Nr.65
(protokols Nr. 5;1)

*Par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas
neapmierinošo darbu gaisa kontroles nodrošināšanā Ventspilī*

Pēdējā pusgada laikā pašvaldība saņem arvien jaunas sūdzības par neapmierinošo situāciju vides aizsardzības jomā. Nepatīkamas smakas, ogļu putekļi, trokšņi, kas rodas atsevišķu kapitālsabiedrību - A/S „Ventspils zivju konservu kombināts”, SIA „Ventspils nafta” termināls”, A/S „VENTSPILS TIRDZNIECĪBAS OSTA”, A/S „Ventspils Grain Terminal”, A/S „Ventbunkers” darbības rezultātā, kā arī dzelzceļa kustības radītais troksnis ir tas, kas apgrūtina ventspilnieku ikdienu un traucē dzīvot kvalitatīvā vidē. Neapmierinātība un satraukums ar esošo vides stāvokli pilsētā regulāri izskan portālos www.ventspils.lv, www.ventasbalss.lv, laikraksta „Ventas Balss” rubrikā „Halo, „Ventas Balss” klausās”, rakstiskajos iedzīvotāju iesniegumos un telefona zvanos, kā arī pašvaldības vadībai tiekoties ar Pārventas iedzīvotājiem (27.03.2013.) un tūrisma uzņēmējiem (3.04.2013.).

Ventspils iedzīvotāju socioloģiskajā aptaujā, kas tika veikta pagājušā gada oktobrī – novembrī, atbildot uz jautājumu, kādas trīs problēmas pirmkārt būtu jārisina Ventspils brīvostas pārvaldei, ievērojama daļa respondentu atbildēja, ka tā ir ekoloģiskā situācija. Šā gada martā veiktais pētījums konstatē, ka vides jautājumi (gaisa piesārņojuma ar akmeņogļu un graudu putekļiem) ir aktuāla problēma Ventspilī. Atbildot uz jautājumu, ko iedzīvotāji paši būtu gatavi darīt savas dzīves vai labsajūtas uzlabošanai, minēts: „novērstu ogļu putēšanu”, „uzlabotu gaisa kvalitāti/novērstu smakas”.

Lai gan situācija, ka ventspilnieki par jebkuru problēmu vēršas domē, Ventspilī ir ierasta jau daudzus gadus, jāatzīst, ka pašvaldībai, ņemot vērā spēkā esošos likumdošanas aktus, nav tiesību tieši iejaukties un tieši ietekmēt piesārņojošo darbību veicējus (operatorus), pieņemot piesārņojošo darbību veicējiem (operatoriem) obligātus administratīvos aktus. Latvijā atbildīgā par vides nozari ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (ministrs E. Sprūdžs). Piesārņojošo darbību atļaujas izsniedz, kā arī šo atļauju nosacījumu ievērošanas kontroli veic Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk - VARAM) padotībā esošās iestādes. Jākonstatē, ka gaisa kvalitāte pilsētā ir būtiski pasliktinājusies tieši pēc ministra E.Sprūdža stāšanās amatā, ko varētu skaidrot ar padotībā esošo dienestu nekvalitatīvu darbu, ko izsaucis kontroles un intereses trūkums no ministra E.Sprūdža puses.

Latvijas Republikas Satversmes 115.pants nosaka, ka valsts aizsargā ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē. Šī panta „saturā ietverts valsts objektīvais pienākums aizsargāt vidi un personas publiskās tiesības dzīvot labvēlīgā vidē. Latvijā šīs tiesības ir atzītas par patstāvīgām cilvēktiesībām un tās ir tieši piemērojamas.”¹ „Lai aizsargātu vidi [...] valstij ir pienākums atturēties no vidi degradējošu darbību veikšanas, kā arī pieņemt un īstenot tādu vides politiku, kas veicina dabas vides saglabāšanu un vides kvalitātes uzlabošanu. Valstij ir arī pienākums pasargāt cilvēkus no vides riska, ko rada ne tikai valsts, bet arī privātpersonas”². VARAM un tās padotības iestāžu atbildību šajā jautājumā nosaka arī virkne citu likumdošanas aktu, t.sk. likums ”Par piesārņojumu” un ar to saistītie Ministru Kabineta noteikumi. Atbilstoši šiem normatīvajiem aktiem ministra E. Sprūdža padotībā esošajām institūcijām ir ekskluzīvs pienākums izsniegt pamatotu piesārņojošās darbības atļauju un nodrošināt efektīvu kontroli par piesārņojošo darbību atļaujās iekļauto nosacījumu izpildi. Diemžēl, praksē nākas konstatēt pilnīgi pretēju situāciju – pašvaldība ir konstatējusi gadījumus, kad atļaujas tiek izsniegtas neesošām iekārtām un nepņemot vērā pašvaldības viedokli. Piesārņojošās darbības atļaujās iekļauto nosacījumu kontrole ir formāla un neefektīva.

Tā, piemēram, pašvaldība, rūpējoties par kvalitatīvu dzīves vidi pārstāvēt iedzīvotāju intereses, uzstāja un panāca, lai A/S „VENTSPILS TIRDZNIECĪBAS OSTA” piesārņojošās darbības atļaujā tiktu iekļauts nosacījums ar katru gadu samazināt ogļu pārkraušanas apjomus ostas 8., 9. un 10. pietātnēs (tā saucamajā pārkraušanas kompleksā Nr.2), kas izvietotas dzīvojamo rajonu tuvumā. Atbilstoši atļaujas nosacījumiem akmeņogļu pārkraušana šajās pietātnēs bija pilnībā jāpārtrauc līdz 31.12.2012. Šā gada sākumā pēc kārtējo iedzīvotāju sūdzību saņemšanas, pašvaldība vērsās Valsts vides dienesta Ventspils reģionālajā vides pārvaldē (turpmāk – VRVP), norādot, ka piesārņojošās darbības atļaujā iekļautā prasība netiek ievērota. Tikai 2013. gada janvāra beigās VRVP atbildēja, ka pret pārkāpēju uzsākts administratīvais process, vienlaicīgi pilnīgi nepamatoti norādot, ka pilsētā nav konstatēti gaisa kvalitātes raksturojošo normatīvu pārkāpumi un gaisa kvalitāte pilsētā ir laba.

Ventspils pilsētas dome, saņemot iedzīvotāju sūdzības par labsajūtas traucējumiem, pēc savas iniciatīvas organizējusi arī smaku paraugu ņemšanu un pasūtījusi smakas koncentrāciju noteikšanu akreditētā laboratorijā. Rezultātā tika konstatēts, ka vairākos gadījumos smaku mērķlielums ir ticis pārsniegts. Pašvaldība lūdza VARAM padotībā esošajām iestādēm izskatīt iespēju veikt smaku radīto traucējumu novērtēšanu un pieņemt atbilstošus lēmumus attiecībā uz smaku radošām piesārņojošām darbībām, uz kuru saņēma atbildi, ka nav iegūti pierādījumi smaku normatīvu pārkāpumiem – smaku izkliedes modelēšanā tieši mērķlieluma pārsniegumi nav konstatēti. Tādejādi ministra E.Sprūdža padotie ne tikai paši neveic piesārņojošās darbības instrumentālo kontroli, bet arī atsakās izmantot pašvaldības datus par konstatētajiem pārkāpumiem.

Ventspils pilsētas dome vairākkārt vērsusies VARAM un tās padotībā esošās iestādēs, pieprasot veikt pasākumus vides situācijas uzlabošanai. Ministra E.Sprūdža padotībā esošo iestāžu amatpersonas uzskata, ka par gaisa kvalitāti Ventspilī nav jāuztraucas. Uzskatāms piemērs tādai attieksmei ir Valsts vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes administratīvajā rajona tiesā paustais viedoklis saistībā ar AS „Ventspils Grain Terminal” II kārtas būvniecības ieceres noraidīšanu: „[...] Ir gadījumi, protams, kad sūdzas arī mums [Ventspils reģionālās vides pārvaldei] pa tiešo, bet, atklāti sakot, šo sūdzību nav daudz. Ja mēs runājam par pēdējiem trim gadiem, tad mēs esam saņēmuši divas sūdzības. Vienu 2010.gadā par putešanu un putekļu kārtu uz palodzes. Šo sūdzību pārbaudot, fakti neapstiprinājās. Neviens no mūsu inspektoriem nav redzējis *tās slavenās putekļu kārtas* uz palodzes, zāles vai tamlīdzīgi. Un vēl sūdzība ir saņemta 2012.gada 3.janvārī, bet ar šo sūdzību ir problēmas, jo tur bija tā, ka mēs [Ventspils reģionālās vides pārvalde] viņu saņemām pusvienpadsmitos no rīta, bet sūdzība bija par laiku naktī pusčetros un būtībā tur...

¹ Sag. autoru kolektīvs zin.vad.prof. R.Balodis, (2011..) *Latvijas Republikas Satversmes komentāri VIII nodaļa Cilvēka pamattiesības*, Rīga, Latvijas Vēstnesis, 717.lpp.

²Turpat, 727.lpp.

Par troksni un to vairs nebija iespējams... Tā vairs nebija pārbaudāma sūdzība, jo ja troksnis ir bijis pusčetros naktī, tad no rīta tas vairs nav nekādā veidā pārbaudāms un konstatējams”³.

Ventspils pilsētas dome uzskata, ka atbildīgo valsts iestāžu veiktā kontrole atsevišķiem piesārņojošās darbības veicējiem nav efektīva un tā rezultātā pilnībā nenodrošina ventspilniekiem kvalitatīvus dzīves apstākļus. Ministra E. Sprūdža padotībā esošo, atbildīgo valsts dienestu darbību raksturo instrumentālo pārbažu neesamība un pašaušanās tikai kapitālsabiedrību veikto piesārņojošās darbības paškontroli, plānoto pārbažu iepriekšēja pieteikšana operatoram, pārbaudes veikšana, kad uzņēmumā netiek veikta piesārņojošā darbība (piemēram, vispār nenotiek kuģa kraušana), atļauju nosacījumu neizpildes un nosacījumu brīvas interpretācijas pieļaušana (piemēram, brezenta pārklāšana kuģa tilpnei graudu kraušanas laikā), nespēja pārbaudīt iedzīvotāju sūdzības, kas iesniegtas ārpus formālā darba laika, neplānotas pārbaudes veikšana tikai iedzīvotāju uzstājīgu sūdzību gadījumā. Tādējādi, tikai iepriekš plānotās, formālās pārbaudes un nespēja reaģēt operatīvi, noved pie tā, ka ventspilnieki tiek apgrūtināti ar nepatīkamām smakām un beramo kravu putekļiem.

Ventspils pilsētas dome vienmēr ir bijusi gatava sadarboties ar valsts dienestiem efektīvu risinājumu meklēšanā. Tieši tāpat pašvaldība ir vienmēr atbalstījusi komercdarbību un jaunu darbavietu izveidošanu. Tomēr tas nedrīkst notikt uz ventspilnieku dzīves kvalitātes rēķina, komersantiem jāievēro vides un drošības prasības.

Nemot vērā iedzīvotāju sūdzības, kā arī to faktu, ka vides stāvokļa kontroles pasliktinājums Ventspils pilsētā ir noticis pēc ministra E. Sprūdža stāšanās amatā, ko var uzskatīt arī kā ministra apzinātu vērsanos pret ventspilniekiem, vadoties no iepriekš minētā, kā arī pamatojoties uz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas nolikumu (Ministru kabineta 29.03.2011 noteikumi nr.233) kurā noteikts, ka Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde vides aizsardzības jomā (nolikuma 1.; 1.1. punkts), un saskaņā ar 09.04.2013 Likumības komisijas ieteikumu un 10.04.2013 Pilsētas attīstības komitejas atzinumu,

*Ventspils pilsētas dome
nolemj:*

1. Vērst Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra E. Sprūdža uzmanību uz to, ka ministrijas padotībā esošo iestāžu vāja darba un neefektīvās kontroles rezultātā pilsētā izvietotās kapitālsabiedrības A/S „Ventspils zivju konservu kombināts”, SIA „Ventspils nafta” termināls”, A/S „VENTSPILS TIRDZNIECĪBAS OSTA”, A/S „Ventspils Grain Terminal”, A/S „Ventbunkers” ar savu piesārņojošo darbību negatīvi ietekmē gaisa kvalitāti un iedzīvotāju labsajūtu.

2. Vides uzraudzības nodaļai (I. Zīlniece) sadarbībā ar Juridisko nodaļu (I. Vašuka) sagatavot pašvaldības priekšlikumus Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai situācijas uzlabošanai līdz 01.05.2013.

3. Pieprasīt Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (E. Sprūdžs) izstrādāt un uzsākt neatliekamo pasākumu plānu, kas nodrošinātu situācijas uzlabošanu, par veiktajiem un plānotajiem pasākumiem, informējot Ventspils pilsētas pašvaldību līdz 10.05.2013.

4. Konceptuāli atbalstīt Ventspils pilsētas pašvaldības ikgadējās balvas „Videi draudzīgākais uzņēmums”, kā arī titula „Videi nedraudzīgākais uzņēmums” iedibināšanu. Vides uzraudzības nodaļai (I. Zīlniece), Pilsētas mārketinga nodaļai (K. Duļbinska) un Finanšu nodaļai (K. Vitenbergs) izstrādāt balvas un titula piešķiršanas nolikumus līdz 10.05.2013.

³ Atreferējums no Administratīvās rajona tiesas 05.03.2013. sēdes protokola (audio ieraksts)

5. Lēmuma izpildes kontroli uzdot Ventspils pilsētas domes izpilddirektoram A.Ābelem.

Sēdes vadītājs,
Domes priekšsēdētāja 1.vietnieks
infrastruktūras jautājumos

J. Vitolinš

Nosūtīt:

- 1- VARAM
- 1- VVD
- 1- Vispārējai nodaļai
- 1 - „Vēstis Balss” inform.
- 1 - Vides uzraudzības nod.
- 1- Pilsētas mārketinga nod.
- 1- Finanšu nod.
- 1- Juridiskā nod.

9.eks. lietā iz